

Начало>Регистри – търговски, имотни и по несъстоятелност>Търговски регистри в държавите от ЕС

Търговски регистри в държавите от ЕС

България

Настоящият раздел прави преглед на търговските регистри и на регистъра Булстат в България. България предоставя гаранции, че тези регистри съответстват на принципите за публичност, прозрачност и сигурност на информацията.

История на създаването на националния регистър

Кога е създаден?

Реформата в регистърното производство започва на 1 януари 2008 г., когато влиза в сила Законът за търговския регистър и се започва да функционира електронен регистър, в който се вписват търговците и клоновете на чуждестранни търговци. Предвидено е, че търговците ще се пререгистрират в срок до 31 декември 2011 г.

От 01.01.2018 г. съгласно чл. 17 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел, Агенцията по вписванията води регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. В § 25, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗЮЛНЦ е предвидено, че юридическите лица с нестопанска цел, вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел при окръжните съдилища имат възможност да подадат заявление за пререгистрация в Агенция по вписванията в срок до 31 декември 2020 г. Двата регистъра са обща електронна база данни.

В резултат на реформата:

Регистърното производство е изнесено извън съдебната система и понастоящем се извършва от административен орган - Агенцията по вписванията.

Всички регистри към 28 – те окръжни съдилища бяха консолидирани в една унифицирана и централизирана електронна база данни. Базата данни включва обстоятелствата, които подлежат на вписване и актове, които подлежат на обявяване, както и електронен вид на всички подадени документи, издадени откази, дадени указания и фирмени дела.

Принципът за публичност на информацията е от фундаментално значение за процедурата на вписване.

Процедурата по вписванията се изпълнява въз основа на формуляри за заявления от различен вид. Видът заявление зависи от вида на търговец или юридическо лице с нестопанска цел, както и от обстоятелствата, които се целят да бъдат вписани.

Кога е цифровизиран?

Търговският регистър, считано от 01.01.2008 г. и регистърът на юридическите лица с нестопанска цел, считано от 01.01.2018 г. функционират като единна електронна база данни, съдържаща информация за обстоятелствата, които подлежат на вписване и актове, които подлежат на обявяване, както и електронен вид на всички подадени документи, издадени откази, дадени указания и фирмени дела.

Какво е приложимото законодателство в момента?

Законът за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел /ЗТРПЮЛНЦ/ урежда регистрацията, воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, както и действието на вписванията, заличаванията и обявяванията в тях, а Наредба № 1 от 14 февруари 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел /НВСДТРПЮЛНЦ/ регламентира воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, както и реда за назначаване, определяне и изплащане възнагражденията на вещите лица за оценка на непарични вноски, на ликвидаторите, контролорите, проверителите и регистрираните одитори.

При разглеждане на постъпилите заявления в ТРПЮЛНЦ, длъжностните лица по регистрацията, съобразяват дължимата проверка на предоставените документи и със специалните разпоредби на: Търговски закон, Закон за юридическите лица с нестопанска цел, Закон за мерките срещу изпирането на пари, Закон за особените залози, Закон за кооперациите, Закон за дружествата със специална инвестиционна цел и за дружествата за секюритизация, Закон за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, Закон за пазарите на финансови инструменти, Закон за публичното предлагане на ценни книжа, Закон за счетоводството, Закон за лечебните заведения, Закон за народните читалища, Закон за кредитните институции, Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

Каква информация може да бъде намерена в търговския регистър?

Търговският регистър и регистърът на юридическите лица с нестопанска цел е обща електронна база данни, съдържаща обстоятелствата, вписани по силата на закон и актовете, обявени по силата на закон, за търговците и клоновете на чуждестранни търговци, юридическите лица с нестопанска цел и клоновете на чуждестранни юридически лица с нестопанска цел. За търговец и клон на чуждестранен търговец и за юридическо лице с нестопанска цел и клон на чуждестранно юридическо лице с нестопанска цел се води дело в електронна форма. В делото се прилагат заявленията, документите, удостоверяващи вписаните обстоятелства, обявените актове и други документи, които могат да съдържат и лични данни за идентифицирането на лицата, представляващи или управляващи търговеца или юридическото лице с нестопанска цел.

Какво съдържа партидата

Партидата на вписаните в регистъра лица съдържа основна информация, съхранявана във вид на структурирани данни за наименование, правна форма, седалище и адрес на управление, информация за органи на управление, информация предмет на дейност /ако е приложимо/, съдружници /ако е приложимо/, капитал /ако е приложимо/

Какво съдържа делото

Делото на вписаните в регистъра лица съдържа всички документи, удостоверяващи извършените регистрации по партидата.

Кой има право на достъп до регистъра?

Търговският регистър и регистърът на юридическите лица с нестопанска цел са публични. Всеки има право на свободен и безплатен достъп до базата данни, съставляваща регистрите. Агенцията по вписванията осигурява регистриран достъп до делото на търговеца или на юридическото лице с нестопанска цел, като този достъп може да бъде предоставен в териториалните звена на агенцията след представяне на молба и документ за самоличност. Лицето, поискало достъп по електронен път, следва да се идентифицира чрез електронен подпис или чрез цифров сертификат, издаден от агенцията, а в случаите на служебен достъп - по реда на специална наредба. Агенцията по вписванията осигурява свободен и безплатен достъп до вписаните обстоятелства и обявените актове и чрез системата за взаимно свързване на регистрите.

Каква информация съдържа регистърът?

В ТРРЮЛНЦ се вписват търговци, клонове на чуждестранни търговци, юридически лица с нестопанска цел и клоновете на чуждестранни юридически лица с нестопанска цел и свързаните с тях обстоятелства, за които е предвидено със закон, че подлежат на вписване.. В ТРРЮЛНЦ цел се обявяват и актове, които се отнасят до търговците, клоновете на чуждестранни търговци, юридическите лица с нестопанска цел и до клоновете на чуждестранни юридически лица с нестопанска цел, за които е предвидено със закон, че подлежат на обявяване.

На вписване в търговския регистър и регистъра на юридически лица с нестопанска цел подлежат обстоятелства, свързани с първоначално вписване на субектите, промени в заявени обстоятелства и заличаване, информация за годишните финансови отчети, информация за ликвидация и несъстоятелност, запор върху дружествени дялове /когато е приложено/, залог на търговско предприятие и залог на дружествени дялове, обстоятелства относно прокура, клон, действителни собственици, преобразувания.

Кои документи се подават/съхраняват (файлове, набор от документи, устав, протоколи от общото събрание...)?

Към всяко заявление се прилага документ за внесена държавна такса, освен ако таксата е платена по електронен път, както и декларация относно истинността на заявените за вписване обстоятелства и приемането на представените за обявяване актове, както и документи, установяващи съществуването на заявеното за вписване обстоятелство, съответно подлежащият на обявяване акт като например устав, протоколи от общи събрания, договори за покупко-продажба на дружествени дялове и др. Заявлението и приложенията към него се подават на български език. Те може да се представят и на всеки от официалните езици на Европейския съюз, но в този случай следва да бъдат придружени от заверен превод на български език.

Как мога да извърша търсене (и какви са наличните критерии за търсене)?

Лично

Всеки може да извърши справка за наличието или липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, като посети териториална Служба по регистрацията на Агенция по вписванията. Службите по регистрацията са разположени по районите на всеки от окръжните съдилища в Република България.

Създадена е възможност за издаване на удостоверения във всяка от териториалните Служби по регистрацията на Агенция по вписванията (такси се събират съгласно Тарифа за държавните такси събирани от АВп).

Създадена е възможност за издаване на преписи от представените документи в регистъра, във всяка от териториалните Служби по регистрацията на Агенция по вписванията (такси се събират съгласно Тарифа за държавните такси събирани от АВп).

На уебсайта на регистъра

Търговският регистър е достъпен 24 часа в денонощието на електронен адрес <https://portal.registryagency.bg/> .

Всеки може да извърши справка за наличието или липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

Какви са наличните критерии за търсене?

На портала на ТРРЮЛНЦ може да се извършват справки по следните критерии:

Фирма/наименование или ЕИК на търговец, клон на чуждестранен търговец, юридическо лице с нестопанска цел и клон на чуждестранно юридическо лице с нестопанска цел ;имена или ЕГН, съответно фирмата, или ЕИК на съдружника или едноличния собственик на капитала на търговски дружества;

имена или ЕГН, съответно фирмата/наименование, или ЕИК на член на органите на юридическо лице – търговец или юридическо лице с нестопанска цел делото на отделния търговец, клон на чуждестранен търговец, юридическо лице с нестопанска цел и клон на чуждестранно юридическо лице с нестопанска цел, и на неговите праводатели и правоприменници може да се извършват справки по всяко вписано обстоятелство или обявен акт.

Как мога да получа документи?

Безплатно?

Отделно от посочените възможности за свободен и безплатен достъп до базата данни на търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ, Агенция по вписванията издава следните удостоверения:

Удостоверение за актуално състояние - отразява вписаните обстоятелства и обявените актове по партидата на търговец или юридическо лице с нестопанска цел, към момента на издаване на документа.

Удостоверение за вписвания за определен период - отразява вписаните обстоятелства за посочен от заявителя период по партидата на търговец или юридическо лице с нестопанска цел нестопанска цел.

Удостоверение за обявявания за определен период - отразява обявените актове за посочен от заявителя период по партидата на търговец или юридическо лице с нестопанска цел нестопанска цел.

Удостоверение за липса на вписано обстоятелство или обявен акт – отразява липсата/отсъствието на конкретни обстоятелства по партидата на търговец или юридическо лице с нестопанска цел нестопанска цел.

Удостоверение за вписано обстоятелство - отразява наличието конкретни обстоятелства вписани по партидата на търговец или юридическо лице с нестопанска цел. Удостоверението може да отразява само обстоятелствата относно капитала на дружеството или само седалището на търговеца /юридическото лице с нестопанска цел, или повече от едно обстоятелства, които лицето желае да отразява документът.

Удостоверение за обявяване или копие от обявен акт - отразява наличието на конкретен акт по партидата на търговец или юридическо лице с нестопанска цел или по искане на заинтересовано лице се издава заверено копие от обявения акт

Удостоверения за запазена фирма/наименование - удостоверява правото на търговец или юридическо лице с нестопанска цел върху избраната и запазена фирма/ наименование

След заплащане на такса?

За всички удостоверения се плаща такса в размер, определен в Тарифа за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, като таксата за издаване на удостоверение на хартиен носител е за първа страница - 5,00 лв. и за всяка следваща страница по 2,00 лв., съответно за издаване на удостоверение по електронен път таксата за първа страница е първа страница - 2,50 лв., а за всяка следваща страница - 1,50 лв.

Как мога да получа извлечение от регистъра, заверено копие или препис от документи?

Удостоверението за липса на вписано обстоятелство или обявен акт се получава единствено на хартиен носител в която и да е териториална Служба на Агенция по вписванията, а всички останали типове удостоверения могат да бъдат получени както на хартиен носител в която и да е териториална Служба на Агенция по вписванията, така и по електронен път при спазване на условията и реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

Процедура по регистрация

Как мога да започна процедурата по регистрация (как да подам заявления в регистъра, заверка на документи, вид документи, които трябва да бъдат приложени)?

Лично

Всеки може да подаде заявление, като посети териториална Служба по регистрацията на Агенция по вписванията.

Заявления на хартиен носител могат да се подават във всяка териториална служба на Агенцията по вписванията, независимо от седалището на търговеца. Заявленията на хартиен носител се приемат от службите по регистрацията, сканират се и се запазват като приложения към информационната система на ТРРЮЛНЦ. Приложените документи трябва да бъдат оригинал или копие, заверено от заявителя или от нотариус.

Онлайн

Заявления могат да се подават и по електронен път чрез портала на ТРРЮЛНЦ <https://portal.registryagency.bg>

Електронни заявления могат да бъдат подавани 24/7 чрез портала на ТРРЮЛНЦ. Заявленията за първоначална регистрация, вписване и заличаване на обстоятелства и заявленията за обявяване на актове за акционерните дружества и командитните дружества с акции се подават само по електронен път.

Наредба № 1 от 14 февруари 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел /НВСДТРРЮЛНЦ/ чл. 6 до чл. 63з, съдържат подробна информация за необходимите документи, които се прилагат към всяко заявление за първоначална регистрация, вписване и заличаване на обстоятелства и за обявяване на актове, разделени по вид дружество.

Как се разглеждат подадените заявления?

Всяка постъпила в информационната система на ТРРЮЛНЦ входяща регистрация (заявление, акт на съда, искане за изправяне на грешка, искане за назначаване на вещи лица, проверители, контролори и т.н.) притежава уникален входящ номер във формат „ггггммддччммсс“ (година, месец, ден, час, минута, секунда). След като заявлението, акта на съда или искането получи уникалния си входящ номер, то изчаква да бъде разпределено на случаен принцип от информационната система на ТРРЮЛНЦ на длъжностно лице по регистрацията (ДЛР) за разглеждане.

Подадените заявления за вписване, заличаване и обявяване на актове по чл. 14 се разпределят за разглеждане на длъжностните лица по регистрацията по реда на тяхното постъпване автоматично от информационната система на ТРРЮЛНЦ. Разпределението на съответното поредно заявление или акт на съда се извършва след като длъжностно лице по регистрацията е подписало с електронния си подпис последното, разпределено му заявление и респективно е разпознато като свободно от информационната система.

Съгласно чл. 19, ал. 2 от ЗТРРЮЛНЦ длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявленията за вписване и за заличаване и по заявленията за обявяване на актове незабавно след изтичане на три работни дни от постъпването им в регистрите, освен ако със закон е предвидено друго. Заявленията за вписване на първоначална регистрация на търговци се разглеждат до края на следващия работен ден от постъпването им в търговския регистър, като произнасянето се извършва незабавно след разглеждане на заявлението, освен в случаите по чл. 22, ал. 5 от ЗТРРЮЛНЦ, когато е дадено указание.

В зависимост от вида произнасяне, резултатът би могъл да бъде както следва:

указания, подписани с електронния подпис на длъжностното лице по регистрацията в момента на приключване на разглеждането на съответното заявление, които се публикуват незабавно по партидата на търговеца и биха могли да се изпълнят до изтичане на срока, предвиден в разпоредбата на чл. 19, ал. 2 от ЗТРРЮЛНЦ;

отказ, подписан с електронния подпис на длъжностното лице по регистрацията в момента на приключване на разглеждането на съответното заявление, който се публикува незабавно по партидата на търговеца;

постановено вписване.

Правни последици от регистрацията

Последици от вписванията за трети страни съгласно член 17 от Директива (ЕС) 2017/1132

Република България е възприела принципите, регламентиращи действието на вписването и на заличаването на обстоятелства в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел и на обявяването на актове относно търговци/ЮЛНЦ, от съответно относимата уредба на ниво ЕС. Уредбата на национално ниво се съдържа в ЗТРРЮЛНЦ и в Търговския закон.

Съгласно разпоредбите на ЗТРРЮЛНЦ вписаното обстоятелство се смята, че е станало известно на третите добросъвестни лица от момента на вписването. До изтичането на 15 дни от вписването то не може да се противопостави на трети лица, които докажат, че им е било невъзможно да го узнаят. Третите лица могат да се позовават на подлежащо на вписване обстоятелство, макар вписването още да не е извършено, освен ако в законодателството изрично се предвижда то да породи действие след вписването. В случай, че бъде извършено заличаване на вписване, същото прекратява занапред действието на вписването. Представените в ТРРЮЛНЦ актове се смята, че са станали известни на третите лица от момента, в който са били обявени.

Третите добросъвестни лица могат да се позовават на вписването, както и на обявяването, дори ако вписаното обстоятелство, съответно обявеният акт, не съществува. По отношение на третите добросъвестни лица невписаните в регистъра обстоятелства се смятат несъществуващи.

Несъответствия между вписването в регистъра и публикуването му

Вписването на обстоятелства в регистъра се публикува без забавяне на сайта на регистъра, като в случай на допусната грешка и непълнота се прилагат разпоредбите на чл. 96а и чл. 96б от НВСДТРРЮЛНЦ, съгласно които грешки и непълноти, допуснати при вписване на обстоятелства, заличаване на вписвания или обявяване на актове, включително при несъответствие между данните, отразени в заявлението, и данните в приложенията към него, се отстраняват чрез ново вписване, съответно обявяване. В случай, че грешката е допусната от длъжностно лице по регистрацията при вписване на обстоятелства, заличаване на вписвания или обявяване на актове, заявителят или заинтересовано лице може да подаде заявление за Изправяне на грешки и непълноти по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по вписванията, в което се посочва номерът на вписването и грешката, съответно пропусъкът.

Кой носи отговорността за точността на записите?

На основание чл. 28 от ЗТРРЮЛНЦ, отговорността за точността на записите се носи от Агенция по вписванията

Процедури за защита на данните

Процедури, свързани с правата на субекта на данни по отношение на публикуването и съхраняването на личните му данни

Агенцията по вписванията е администратор на ТРРЮЛНЦ съвместно с “Информационно обслужване“ АД. Търговските дружества, респ. юридическите лица с нестопанска цел, са администратори на личните данни на физическите лица, съдържащи се в подаваните в Агенцията по вписване документи за целите на вписването по смисъла на чл. 4, § 1, т.7 от Регламент (ЕС) 2016/679. Агенцията получава личните данни на физически лица (съдружници, еднолични собственици на капитала и др.) от дружеството/ЮЛНЦ и е длъжна да ги обработи по предвидения от приложимите нормативни актове ред във вида, в който същите са подадени, като впише заявените обстоятелства и публикува онези от тях, за които това е предвидено със закон. Документите се подават от администраторите-търговски дружества във вид на файлове, които не са в машинночитим вид.

Според разпоредбата на чл. 2, ал. 2 ТРРЮЛНЦ обстоятелствата и актовете се обявяват в ТРРЮЛНЦ без информацията, представляваща лични данни по смисъла на чл.4, т.1 от Регламент 2016/679, с изключение на информацията, за която със закон се изисква да бъде обявена. Съгласно чл. 20, т.1, б. "б" на Наредба № 1 от 14 февруари 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, към заявлението се прилага препис от дружествения договор, съответно учредителния акт, в който личните данни, освен тези, които се изискват по закон, са заличени.

За упражняване на права по чл. 15-22 от Регламент (ЕС) 2016/679 субектът на данни следва да отправи писмено заявление до Агенция по вписванията, което да отговаря на изискванията на чл. 37б и чл. 37в от ЗЗЛД. След постъпване на искане от субект на данни за реализиране на права по Регламент (ЕС) 2016/679 и при установена основателност на искането за коригиране на лични данни по член 16 от ОРЗД или заличаването им по чл. 17 от ОРЗД във вписаните обстоятелства или обявените актове по партидата на конкретен търговец/ЮЛНЦ в ТРРЮЛНЦ: Агенцията изпраща писмо до първичния администратор (търговеца/ЮЛНЦ), с копие до субекта на данни, с което търговеца/ЮЛНЦ, в качеството на първичен администратор се уведомява, че във връзка с упражнено право от страна на субект на данни (съдружници, еднолични собственици на капитала и др.) в срок до 14 (четиринадесет) дни следва да представи заверен препис от обявения акт, в който личните данни, освен тези, които се изискват по закон, са заличени. Завереният препис от обявения акт, в който личните данни, освен тези, които се изискват по закон, са заличени се подава на хартиен носител или по електронен път в ИС на ТРРЮЛНЦ, ведно с „Искане за отстраняване на непълноти“ по партидата на търговеца /ЮЛНЦ, което е по утвърден образец. Искането се въвежда по партидата на съответния търговец/ЮЛНЦ. Когато преписът от акта е подаден към входящия регистрационен номер на преписката в общото деловодство на Агенцията, същият се въвежда служебно в ИС на ТРРЮЛНЦ. В случаите на констатирана необходимост от корекция на данни, въведени в динамичната част на ТРРЮЛНЦ (вписани обстоятелства), искането с приложените към него доказателства се въвежда служебно в ИС на ТРРЮЛНЦ като „Искане за отстраняване на грешки и непълноти“.

Полезни връзки

<http://www.registryagency.bg/>

<https://portal.registryagency.bg/en/>

Sofia 1111, 20 Elisaveta Bagryana St.

tel:+359 2 9486 181

e-mail: office@registryagency.bg

Последна актуализация: 30/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.